

การวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการทำงานของกลุ่มเกษตรกรชีวภาพบ้านห้วงมะระ หมู่ที่ 5 ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่เน้นการมีส่วนร่วมของกรรมการสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนา การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา การกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาและการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที t (t-test) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. โครงสร้างและกระบวนการทำงานของกลุ่มเกษตรกรชีวภาพบ้านห้วงมะระ ในด้านคณะกรรมการและด้านสมาชิกมีความตั้งใจที่จะพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการทำงาน แต่ขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ด้านระเบียบข้อตกลงไม่ชัดเจน ไม่มีเป็นลายลักษณ์อักษร ด้านสถานที่ทำงานไม่มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ไม่ได้ร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ด้านกระบวนการทำงาน ระบบข้อมูลยังไม่ชัดเจน ไม่มีการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งไม่มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการมีทัศนคติที่ไม่เหมาะสมในเรื่องกรรมการและกระบวนการทำงาน

2. แนวทางและวิธีการพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการทำงานโดยใช้การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การปรับทัศนคติและการส่งเสริม สนับสนุน การติดตามเชื่อมโยงให้เกิดการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการจัดเวทีระดมความคิดเห็นเรื่องโครงสร้างและกระบวนการทำงานของกลุ่ม การจัดทำเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนเป็นปัจจุบันและเป็นไปตามมาตรฐานกลุ่ม การฝึกปฏิบัติการให้ความรู้เรื่องเกษตรกรชีวภาพและการจัดเวทีสรุปบทเรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาคือ ร้อยละ 80 คณะกรรมการและสมาชิกที่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนามีความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่เหมาะสมได้ลงมือปฏิบัติการจริง และมีโครงสร้างและกระบวนการทำงานของกลุ่มที่เป็นไปตามมาตรฐานกลุ่ม

3. การพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการทำงานเกิดผลโดยสามารถทำให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรชีวภาพบ้านห้วงมะระมากกว่าร้อยละ 80 เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาจริงแล้วสั่งสมความรู้ไว้จนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น แตกต่างจากก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 7.31$, $p\text{-value} = .000$) และทัศนคติที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น แตกต่างจากก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 5.41$, $p\text{-value} = .000$) นำไปสู่การจัดโครงสร้างและกระบวนการทำงานของกลุ่ม รวมทั้งการปฏิบัติที่สอดคล้องกับมาตรฐานกลุ่ม เป็นไปตามดัชนีชี้วัดที่กำหนดไว้ ทั้งยังก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนากลุ่มทุกฝ่าย สามารถพัฒนาเป็นรูปแบบที่จะนำไปสู่การถ่ายทอดความรู้และขยายผลสู่ชุมชนอื่นได้

This research and development aims to develop the structure and working process of the biological agriculture group of Ban Huang Mara, Moo 5, Nongkhatum Subdistrict, Khai Bang Rachan District, Sing Buri Province by using participatory action research emphasizing participation of board and members and insiders in every step which started with current problems, needs for development, determine guidelines and methods of development, including key performance indicators for development and activity practice for development. The instrument used to collect data was a set of questionnaires, an interview, and group discussion which was analyzed to calculate percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t-test, and content analysis.

The findings indicated that:

1. regarding board and members of the structure and working process of biological agriculture group of Ban Huang Mara, they intended to develop the structure and working process, but they lacked correct knowledge and understanding, their responsibilities and regulations were not clear in written documents; a lack of current information in their workplace, no participation in setting appropriate environment; regarding working process: no clear information system, no planning both short-term and long-term, no evaluation follow up the management regularly including improper attitude about the board and working process.
2. guidelines and methods to develop the structure and working process were processed by improving knowledge and understanding, adjusting their attitude, supporting and following up the real practice continuously, holding a workshop training and brainstorming the structure and group working process, up to date the document according to the group standard, providing practicing knowledge on biological agriculture, setting places to conclude lessons and exchanging experience. The key performance indicator for development is 80%, i.e. the board and members participating developmental process understand and have appropriate attitude with real practice. The group structure and working process accorded with the group standard.
3. this program resulted in understanding, i.e. more than 80% of the board and members of the biological agricultural group of Ban Huang Mara understand from real practice and still increase their knowledge which differs significantly from the pre-development ($t = 7.31$, $p - \text{value} = 0.00$), and also add up appropriate attitude which differs significantly from the pre-development leading to structure setting and group working process which accord with the group standard in practice and the key performance indicators set. This program also resulted in participation in learning process of the insiders and all others involved, developed into the style leading to impart this knowledge to other communities.